

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska

w sprawie ze skargi M. S. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki,
po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych 12 maja 2022 r.
wniosku Sądu Apelacyjnego w [...] zawartego w postanowieniu z 22 marca 2022 r., sygn. II S [...], o rozstrzygnięcie sporu o właściwość,
na podstawie art. 38 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki,

stwierdza, że właściwym do rozpoznania sprawy jest Sąd Okręgowy w P.

UZASADNIENIE

Pismem z 22 grudnia 2021 r., które wpłynęło do Sądu Okręgowego w P. 30 grudnia 2021 r., M. S. wniósł skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu w sprawie o sygn. VIII K [...] (obecnie: III K [...]), toczącym się przed Sądem Rejonowym w P. o wydanie wyroku łącznego.

Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z 17 lutego 2022 r., sygn. XVII S [...], uznał się niewłaściwym do rozpoznania ww. skargi i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...].

Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z 22 marca 2022 r., sygn. II S [...], również uznał się niewłaściwym do rozpoznania ww. skargi, wszczął spór kompetencyjny o właściwość z Sądem Okręgowym w P. i w związku z tym zwrócił się do Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie tego sporu poprzez wskazanie Sądu Okręgowego w P. jako właściwego miejscowo i rzeczowo do rozpoznania niniejszej sprawy.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Apelacyjny podniósł, że lektura akt sprawy o sygn. VIII K [...] Sądu Rejonowego w P. oraz skargi na przewlekłość postępowania z 22 grudnia 2021 r. nie wskazują, by w niniejszej sprawie zachodziła którakolwiek z sytuacji uzasadniających jego właściwość do rozpoznania skargi. Artykuł 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2018, poz. 75; dalej: ustawa o skardze na przewlekłość) łączy kwestię właściwości z kryterium miejsca, w jakim przewlekłość wystąpiła. Dlatego też jedynie w sytuacji, gdy skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem rejonowym i przed sądem okręgowym, właściwym do jej rozpoznania w całości jest sąd apelacyjny. Taka sytuacja nie zachodzi jednak w niniejszej sprawie. Skarga M. S. nie dotyczy postępowania przed Sądem Okręgowym, a tylko postępowania przed Sądem Rejonowym i dlatego właściwym do jej rozpoznania jest Sąd Okręgowy w P.

Akta sprawy o sygn. II S [...] Sądu Apelacyjnego w [...] wraz z aktami związkowymi wpłynęły do Sądu Najwyższego celem rozstrzygnięcia sporu kompetencyjnego tego Sądu z Sądem Okręgowym w P. 24 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 38 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. 2021, poz. 534 ze zm.; dalej: k.p.k.), [s]pór o właściwość między sądami rozstrzyga ostatecznie sąd wyższego rzędu właściwy ze względu na siedzibę sądu, który pierwszy wszczął spór. Spór o właściwość między sądem rejonowym a sądem okręgowym rozstrzyga sąd apelacyjny, a spór o właściwość

między sądem apelacyjnym a innym sądem powszechnym – Sąd Najwyższy. Powołany przepis ma odpowiednie zastosowanie w postępowaniu toczącym się na skutek wniesienia skargi na przewlekłość postępowania na mocy odesłania zawartego w art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość.

Właściwość rzeczową sądu do rozpoznania skargi na przewlekłość postępowania reguluje art. 4 ustawy o skardze na przewlekłość. Jako ogólną zasadę przepis ten ustanawia właściwość sądu przełożonego nad sądem, przed którym toczy się postępowanie (ust. 1). Oznacza to, że sąd apelacyjny jest rzeczowo właściwy do rozpoznania skargi, która dotyczy przewlekłości postępowania toczącego się przed sądem okręgowym. Ponadto sąd apelacyjny jest właściwy do rozpoznania w całości skargi, która dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem rejonowym i sądem okręgowym (ust. 1a) oraz skargi, która dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem okręgowym i sądem apelacyjnym (ust. 1b).

Treść skargi na przewlekłość postępowania wniesionej przez M. S. – tj. zarówno żądania sformułowanego w pkt. I *petitum*, jak i jej uzasadnienia – wskazuje jednoznacznie, że żąda on zbadania wyłącznie czynności Sądu Rejonowego w P., podejmowanych w postępowaniu w sprawie o sygn. VIII K [...] o wydanie wyroku łącznego. Wprawdzie w uzasadnieniu skargi skarżący wskazał, że w toku postępowania w sprawie orzekał również Sąd Okręgowy w P. (rozpoznając zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego o umorzeniu postępowania), jednak w odniesieniu do postępowania zażaleniowego nie sformułował żadnych zarzutów.

Uwaga Sądu Okręgowego w P. zawarta w uzasadnieniu postanowienia z 17 lutego 2022 r., że „należy mieć na uwadze, iż w przedmiotowej sprawie postępowanie toczyło się również przed Sądem Okręgowym w P.”, nie uzasadnia wniosku, że w związku z powyższym właściwym do rozpoznania skargi M. S. jest Sąd Apelacyjny w [...] Artykuł 4 ust. 1a ustawy o skardze na przewlekłość nie wiąże bowiem właściwości rzeczowej sądu apelacyjnego do rozpoznania skargi z tym, że postępowanie w danej sprawie toczyło się przed sądem rejonowym i sądem okręgowym, ale z tym, że skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem rejonowym i sądem okręgowym. Rozstrzygające znaczenie ma zatem treść

sformułowanych w skardze zarzutów, które – zgodnie z zasadą dyspozycyjności stron – wyznaczają, w jakim zakresie skarżący domaga się zbadania sprawności postępowania w sprawie. Dlatego należy pamiętać, że konieczność dokonania oceny czynności podejmowanych na poszczególnych etapach postępowania występuje tylko wówczas, gdy zażąda tego skarżący – jako dysponent skargi – formułując zarzuty odnoszące się do tych faz postępowania (postanowienie Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2022 r., I NO 44/22).

Ponieważ w niniejszej sprawie M. S. we wniesionej do Sądu Okręgowego w P. skardze oznaczył jej zakres wskazując, że jest to skarga wyłącznie na czynności Sądu Rejonowego w P. podejmowane w sprawie o sygn. VIII K [...] i tylko postępowania przed tym Sądem dotyczy sformułowany przez niego w pkt. 1 *petitum* wniosek o stwierdzenie przewlekłości postępowania oraz zarzuty powołane w uzasadnieniu na jego poparcie, stwierdzić należy, że w świetle art. 4 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość właściwym do rozpoznania tej skargi jest Sąd Okręgowy w P..

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 38 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

a.s.